

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

Nro 19.

Költ Bétsben, Sz. Mihály Havának (Septem bernek)
 4-dik napján 1798-dik Efstendőbenn.

Béts.

Mely nagy tekintettel viseltetik a' Fel-
 séges Udvar Hertzeg Repnin Orosz Feld-
 marsal Személlyéhez, annak főképpen va-
 ló jele az, hogy a' múlt Szombaton (Sept.
 1-ső napján) Baadenből Laxenburgba jött
 ebédre, melyhez Repnin Feldmarsal is hi-
 vatalos volt az itten lévő rendes Ruszfszus
 Követtel Gróf Rusomovszkyval egygyütt.
 Ő Felségeken kívül jelen volt ezen ebéd-

U

nél, Náadorispány Ő Kir. Fő-Hertzege is (ki egynéhány napoktól fogva ide érkezett) Gróf Szapári Fő Udvari-Mesterével együtt. Jelen volt Augustus Angl. Kir. Hertzege is. A' múltt Pénteken (Augustus' végén) indult el innen Vincent Oberster, Tsászárs Ő Felsége Adjutántja, Pétersburgba Kurír fővel. Sokan úgy tartják, hogy azon Ruszszus Ármádiához megy, melly már meg-indult a' Gallítziai szélek felé, hogy Német Országba jöjjön, mely Ármádiának Vezéréül, az itt mulató Repnin Feldmarsalt nevezte már ki a' köz hír.

Hiteles Levelek érkeztek ide Gallítziából, mellyek szerént, az említett Orosz Ármádiának előjáró része már Lublinnát volt.

A' múltt Vasárnap, kegyessen el fogadták Ő Felségek Bádénbenn, az ott tartózkodó számos Uraságoknak tisztelő látogatásokat.

Az a' buzdító Munkátska, melyről említettük, hogy *Ad Hungaros* cím alatt jött ki, már Németre is által vagyon fordítva.

Német Birodalmi Tudósítások.

Rastadt: A' Tsászársi Minister Gróf Metternich, Aug. 21-dikénn küldötte által a' Fr. Követekhez, a' Német Deputációnak 17-dik Augustusi feleletét, melyről

Hírmondónknak 17-dik számú Darabjában emlékeztünk. Erre más nap, mindjárt válaszoltak a' Fr. Követek, mely válasz-
szoknak, a' mi a' dolog valóságát illeti, oda
megy ki az értelme, a' hová a' 20-dik
Augustusinak: hogy t. i. ők, a' magok
utólszor jelentett kívánságaiktól el nem ál-
lanak; azokra mentől előbb, tzikkelyeként
való egyenes feleletet kívánnak; és ha ha-
lasztja a' választ a' Deputátzió; tartozik fe-
lelni a' késedelmeskedés' következtetéséről.

A' Rénus' jobb melljékénn hova to-
vább nevekedik a' Fr. Katonaság' száma.
Az egészsz Rajnai Fr. Sereg' Fővezére
Joubert Generális Aug. 14-dikénn Höchst-
be ment, az ott kommandírozó Laval Ge-
nérálishoz, és már most a' fő-quártély Mo-
guntziából Friedbergbe fog által tevődni.

Nagy Britanniai Tudósítások.

Smirna Szigetétől Jún. 14-dikénn in-
dult egy Ánglus hajó, és Aug. 4-dikénn
érkezett az Angliai partokhoz. Útjában
a' Seioi Kanálisnál, 3 línei Török hajó-
kat és öt Fregátokat talált Jún. 16-di-
kán. 24-dikén Júniusban, egy gájjára
bukkant, mellyenn Frantzia Nemzeti For-
maruhás Tisztek voltak: de a' mellyet nem
tsiphetett el: hanem Jún. 30-dikán 3 Mál-
tai hajókat nyert, a' mellyek, frantzia
zászló alatt indultak üress boros hordókkal
Szicziába, A' Legényék, kik a' hajókon

váltak, el hagyták azokat, midőn látták a' veszedelmet. Júl. 3-dikánn hallotta az Anglus Kapitány, hogy 4 Fr. Fregátok, Málta Szigetétől Tunis felé indultak Török foglyokkal: de a' Nelson Seregéről semmit se' hallott.

Az Udvari Újságnak 14 dik Augustusi Darabja írta, hogy Pellew Kapitány egy l' Heureux (Szerentsés) nevezetű Fr. Rabló-hajót fogott el, a' mellyenn 16 ágyú és 112 Ember volt. Az előbbeni Darabja fzerént pedig az Udv. Újságnak, Bridport Admirális Hajósseregéből Melpomene nevű Hajó Kapitánya Hamilton Úr, l' Avaturier nevű Fr. Korvettet vett el, a' mellyen 12 négy fontos ágyúk és 79 Hajóslegények voltak.

Három Hollandiai Kereskedő-Hajók, a' mint Grönlandiából útaztak volna vizsza Batávia felé egy Rablóhajóval egyetemben, két Anglus Fregátoknak lettek prédájokká, mellyeknek neveik: Astrea és Circe.

Jamaika' Szigetéből fél milliő forint hadi ajándék érkezett Angliába.

Londonbann, oly makhinát talált egy ember, melynek segítsége által, egy óra alatt kétszáz ló-patkót lehet készíteni. Más pedig azt találta ki: miként lehet a' hajókat, lovakkal való vontattatás nélkül is is elébb szállítani folytábann a' Kanálisokon.

Frantzia-Országi Tudósítások.

Egy új módi tsinálmányú Korvett va-
gyon 2-dik Augustustól fogva a' Tulóni
Kikötőhelybenn. El lehet azon egész
Korvettet nyóltz részekre szedni; 's részön-
ként szekerekre lehet rakni, és alkalmatossan akárhová el lehet szállítani száraz-
zonn.

Batáviának Seelandi partjait nagyon
célba vették az Ánglusok. (Más Tudó-
sítások szerént bé is szállott már oda
feles számú Orosz és Ánglus Katonaság)

Batáviai Tudósítások.

*A' Batáviai Kalmárok és Hajós - Ke-
reskedők által, Respublikájok Kormányshé-
kéhez intézett panaszló - és esdeklő Írásnak
folytatása.*

„A' Fr. Rabló-hajók, állandó regulák-
ra szedték már egészfzenn a' tengeri hara-
miaságot: mi tehát azért jövünk most egy-
gyütt, hogy annyival inkább fel-ébrezt-
hessük Kormányshékünk figyelmetességét,
's igazság szolgáltatásra bírassuk a' mi Res-
publikánk derék Szövetséges-társát (a' Fr.
Respublikát), vóltaképpen le-festvén ezen
rettenetes ragadozásokat; mellyeknek le-
írását bár a' tűzbe vethetnénk, inkább
hogy sem mint ki nevetessük magunkat
a' mi hitetlen ellenségink által. “

„A' hallatlan fortélyosságú tengeri tolvajkodás, melynek mássa hogy lett volna valaha, az egymással békességben barátságban, 's szövetségben élt Nemzetek között, nem említik a' Kronikák: itt most a' mi szemeink előtt, tulajdon Respublikánk' kebelében koholódik, gyakorlódik, 's szedődik regulákra, a' Törvények ellen. Midőn a' mi vízi kereskedésünket gátolják a' Rablóhajók, annak végső veszedelmenn dolgoznak; mert el fojtják minden segítő kútfejeit. Tulajdon Kikötőhelyeinkben vásároltatnak a' rablásra rendeltetett hajók. Oly Frantziák, kiknek tulajdon Tartományokban már darab időtől fogva meg-tiltódott, a' rablóhajókonn való szolgálat, itt fel-vétetődnek arra a' végre; mellyik rabló-hajó mitsoda remeket adjon itt tsinálódik ki; itt kap mindenik Szabadság-Levelet; és a' Rablóhajóknak tsupán a' fel-készítése esik meg a' Kikötőhelyeknél lévő Fr. Ágenseknek tudásával. Még tsak gondolatjokba se' jő, hogy nékiek az ellenséget kellene nyomozni; hanem minden akadály nélkül mennek a' már előre álnokul kiszabott les-helyeikre, a' mi folyó-vizeinknek torkolatjaihoz: ott várják az áldozatjait, ott leskődnek a' prédára, és (rettegetes dolog ugyan tsak ki is mondani, de a' Republikanus embernek tulajdona, az

egyenesség) Az; a' mi meg-menekedett az Ánglusok' vadászatjától, el nem kerülheti ezen újjmódi Szabadrablóknak keleptzéjket. — Az ilyen erőszakoskodásokat tsak el kell e' tehát már nézni továbbra is minden gátlás nélkül? Miért hallgatnak a' Törvények, mellyek, eleit tartoznak venni ezeknek? Nem, Polgár Direktorok! a' Frantzia Direktóriumnak nintsenek hírével az efféle haramiáskodások. Semmit se' tud felölök, még tsak nem is gyanítja. Meg-győz minket arról az ő gondolkozása módja, és tsak ez is még az egyedül való vígasztalásunk.

Tessék Kegyelmeteknek a' mi fzerentsétlenségünk' előadását 's egyfszersmind a' tengeri tolvajkodásnak rontó praktikáit a' Fr. Direktórium' eleibe terjeszteni. Éljenek Kegyelmetek éppen a' mi saját ki-fejezésinkel, mert az egyenesség, és a' nyílt szív' szavai jól illenek az igaz Republikánusok' szájokba. Bofzszúsággal fogja a' Fr. Direktórium hallani, minémű rablásokat vífznak véghez egynehány gazdagodni akaró Emberek, kik nem érdemlik a' Fr. Polgári nevet. Gátot fog vetni azoknak. Meggyőződik felőle, hogy a' Frantzia Respublika' haszna is kívánja azt, hogy a' neutrális hajók bátorságosok legyenek, a' mi Kikötőhelyeinkbenn, és hogy a' Rablóhajók, a' Neutrálisok és a' Batavusok' tulajdo-

nait ne bántsák. — Vagy talán a' mi Kikötőhelyeinknek 's folyó-vizeinknek el kell pufztúlni; a' szállítmányoknak másuvá való vitetődése által a' mi közellenségünknek vi-zi kereskedését kell nevelni? a' mi Kikötőhelyeinknek 's Tenger-meljéki Városainknak ne legyen többé az a' szerentsége, hogy oda portékát lehessen szállítani 's ki-rakni? meg szünjenek e' ezek a' mi Szövetséges-társunkra nézve, oly hasznos eszközök lenni, a' mellyeknél fogva jutott az északi produktumokhoz, minéműek: az építésre való fák, árbotzfák, kender, furok, és mindenféle gabona? Mind ezeknek meg-fontolása, hiszszük hogy a' Fr. Direktóriumot hathatóssan fogja indítani a' Kegyelmetek rendelkezéseinek örömmel való helybe-hagyására, és hogy maga is segítségül lesz a' Fr. Direktórium Kegyelmeteknek, az elő adott vad pufztítás' módjának meg-gátolásábann, hogy ezen tse-lekedete által meg-újítsa azon érzéseket, mellyek által kell egyesíttetni örökre a' két Nemzeteknek.

Ezen keserves de méltó panaszszokat a' Tengeri Kereskedőknek, vévénn a' Törvényhozó-gyűlés' két Tanátsai a' Direktórium által, meg-határozták Aug. 9-dik és 12-dik napjainn; hogy 3 ezer forint legyen a' büntetéssek az ollyaténn Rabló-Kapitánynak és Népnek, kik a' Batáviai

Respublika' vizeinn el vesznek valamely neutrális zápfőjű, vagy a' Respublika' Frigyeséhez tartozó hajót; nem különben Azoknak is, kik ha idegen vizeken tettek is szert afféle nyereségre: azt a' Respublika' valamely Kikötőhelyébe szállítják. A' büntetés-pénzből két harmad rész a' Szegényeknek fog adódni; egy harmad rész pedig azon Hajósoknak, kik az el vett hajót meg-szabadították.

Ámsterdamból írták Aug. 16 dikánn, hogy ott nagyon vigyaztak akkor tájban az olyan Személyekre, a' kik revolúzió-nális beszédjeik által igyekeztek a' Népet fel-lázzasztani. Ezen vigyázást szükséges-sé tettek két lármás történetek, melyekre alkalmatosságot szolgáltatott a' Város Munkássai egy részének azért lett el bortsáttatása, hogy kevesedjenek a' Város sok költekezései. Az első történet esett Aug. 4 dikénn, a' másik, Aug. 7-dikénn. Az első történet abból állott: hogy némely Béketelenkedők öfzfe-gyülekezevén a' Város' Háza' piattzára, illetlenül bántak egy előkelő emberrel. Mindjárt jelentek ugyan meg Tisztviselők, fegyveres erővel, kik a' Zenebonások' Fejei közzül kettőt el fogattak: de ismét ki szabadították Azokat a' Pajtásaik, a' Porofzlók' kezei közzül. Ily környülállásokbann, a' Városi Tanáts, egy mentő, és kemény fenyegetések alatt intő Hirdet-

ményt tett közönségesse. Ez mindazáltal ellent nem állván, újra sok Háborgók mentek rá Aug. 7-dikénn tsoportossann a' Tanátsházra, 's egy Tanátsbéli Személy tárgyává is lett erőszakoskodássoknak, a' ki azért küldődött vala ki hozzájuk, a' Tanátsházból, hogy tsillapítsa őket, Menenius Agrippaként. Egy része, ugyan a' Polgár-Katonaságnak ki állott a' Revolúzió-piattzára: de semmit se' tett, vagy azért, hogy látván a' Nyughatatlankodók' nagy számát, nem bízott magához, vagy más okból. Későbbenn a' Lovas Polgár-Katonaság is ki-állítódott: de mivel az sem vólt elégséges a' tsendességnek helyreállítására: sok Frantzia Katonaság jelent meg, és az, széljel is verte a' zenebonásokat.

A' Batáviai Respublika' földjénn tartzkodó Fr. Seregnek mostani Vezére Hatry Generális, Aug. 12-dikénn érkezett Hágába, a' hol ágyú-durrogásokkal fogadódott, 's Aug. 15-dikénn által vette a' Vezérséget.

Olasz Országi Tudósítások.

Rómából Aug. 18-dikánn: — „Terracina tenger-meljéki Várost (Anxurt) visszavették ugyan a' Pártosoktól a' Frantziák és a' Lengyelek, de felette sokan hullot-

tak el közzülnök. El esett nevezetessenn Podoski Lengyel Májor, több más Tifztekkel egygyütt. A' meg-mérgelődött Frantziák igen keményen bántak a' néppel."

Májlándból Aug. 14-dikén: — „Egy Ánglus Püspök, Lord Bristol, tartatik fogva az ide való Citadellában (kis Várban) már több Hónapoktól ólta. Másodszor akarta ki-szabadítani magát mostanság rabházából, de valamint elsőbenn, úgy ez úttal is megkapattatott, 's a' Hadi Tanátsnak által adatott meg-ítéltetés végett. A' mint halljuk, most abban fáradoz, hogy tserébe erefztesse ki magát Baraguey d' Hilliers el fogott Fr. Generálisért, melyre nézve ír Pitt Ministernek, a' ki jó Barátja lévén, örömet fogja részéről szabadulását munkálódni."

Úgy látszik, hogy a' Frantzia Direktórium meg áll, a' Cisalp. Konstitútzióban teendő változtatások mellett: mert a' Fr. Direktórium' parantsolatjára, a' Mediolánumi Direktórium, a' maga Pári'sba küldött Követjét, Hazafi Viscontit, 's annak Szekretáriussát, Hazafi Rangonet, és a' most legköze ebb a' kívántt változtatásokra nézve Pári'sba küldődött Generál Lahózt Pári'sból kéntelenítterett viszfza hívni, kik is már Aug. 13-dikánn Mediolánumba meg is érkeztek; csak magát Hazafi Serbello-

nit kívánván a' Fr. Direktórium mint Követet meg-tartani; hanem itt ismét az a' baj, hogy Serbelloninak nem örömet akar a' Cisalpinai Direktórium Bízatos Levelet küldeni.

A' Lengyel Sereg' Vezére. Dombrowsky Generális, Rómából Mediolánumon keresztül Pári'sba utazott a' maga Földiét 's Barátját, Kosciuskót meg-látni.

Magyar - Ország.

Debretzenbenn, a' közelebb múlt Város' alkalmatosságával, mind a' Városiaknak, mind az Idegeneknek nagy meg-elégedésekre játszottak az Erdélyi Magyar Teátrálisták, válogatott Játék darabokat, egy 8 ölnyi szélességű, 's 16 ölnyi hosszúságú Színbenn, melyet a' Város maga készíttetett.

Méltóztatott Fels. Urunk T. Consiliárius Melczer László Úrnak helyébe, a' Köszegi Districtuális Táblánál Assessorságot viseltt K. Tanácsos és Udvarnok T. Tallián Antal Urat, ki nevezni Referens Assessornak a' Királyi Táblánál.

A' Drohobitzai Só-aknáknál, Napkeleti-Gallítziábann Fő Tisztséget (Intendensséget) viselő Districtuális Bányász-Bíró, fzületett Magyar Brattobewera Károly Urat, 33 elzúndóktól fogva folytatott hasznos

izolgalatjára, 's hív buzgóságára való kegyes tekintetből, a' F. Udv. Kamara' ajánlására, méltoztatott Ő Felsege, taksa kívánás nélkül, Ts. Kir. Fő-Bányászfizéki Consiliarius ranggal meg-tisztelni.

Két Magyar Utazók' Tudósítása.

(Költ Grétzből Aug. 28-dikánn.)

Alig értünk ki Bétsből a' leg-jobb idővel, hogy Purkerstorfon túl el ére az eső: gyönyörűséges vólt mindazáltal az út, a' két magas hegyektől körül vett kies völgyben, mellynek közepén a' tiszta 's pifztrángokkal bővelkedő patak folydogált, 's majd örlő, majd fűrészt-malmokat, majd Vashámorokat 's Üveg-hutákat hajtott. A' Liliom mezei (Lilienfeldi) Klastromban meg-néztük az Ő Felsegek' számára készenn álló tsinos szobákat. Mindjárt az első palotában látszatnak a' mostani Apátur által készítettett négy Képek, emberkorú nagyságban. Az 1-ső, VII-dik Leopold Ausztriai Hertzeget; a' 2-dik, II-dik Jó'sefet; a' 3-dik, II-dik Leopoldot; a' 4-dik a' mostan uralkodó Felseget ábrázolják. Jó'sef' Képe alatt ez olvastatik: Josepho etc. M. Catharinae II. Imperatricis Russorum Foederato, Turcarum Domitori, novo legum Conditori, Tolerantiae Fundatori, Principi multitudine gestorum celebratissimo, Anno post fata VI. 1796 posuit Igna-

tius II. Abbas. — A' most uralkodó Fejedelmünk képe alatt pedig: Francisco II. piissimo, cujus potente apud Patrem Leopoldum patrocinio, Monasterium Campoliense revixit, gratae et perennis memoriae ergo posuit Ignat. II. Abbas.

Innét hasonló szépségű vidékenn mentünk egészsz Anna hegyéig. Már itt számos Bútsújárókra találtunk, a' kiknek bizodalommal tellyes ájtatosságokat nem lehetett meg-indulás nélkül tekinteni. Minden bajt meg-vetettek, az eső között is buzgón énekelvénn. Estve felé bé-értünk Mária Tzellbe, a' hol számos házakban tett kárt a' tűz. A' Templom, mellyet Néh. Lajos Királyunk építtetett, gyönyörű épület, melyben szakadatlanúl hangzott az Ájtatosok' éneke, több nyelvekenn is egyfzersmind. Vóltunk a' Kintstárban is, melyben van még most is sok látást érdemlő kints, 's naponként szaporodik. Többi között mutattatik Lajos Király' zászlója, dárdája, kengyele, 's sarkantyúja. Kár vólt, hogy a' szünet nélkül szakadó eső miatt meg nem nézhettük azon machinát, melynek segítségével a' fa a' mély völyből fel vonattatik 's a' t.

Innét Gréz felé vettük útunkat, meredek hegyeken majd le-ereszkedvén, majd ismét másokra fel-kapaszzkodván, melyeknek némellyike már jó méjjenn bé vólt.

hóval lépve. Bé-tekintettünk az ágyú, 's golyóbis öntő, és másutt a' drótot nyújtó műhelyekbe. Bajos volt a' síkos úton haladni. — Grétzben a' többek között meglátogattuk Kindermann Urat, a' ki, Inner-Oesterreichnak Junker Hazánkfia által met-szett Mappáit készítette 's több más munkákat is közlött a' tudós Világgal. Örömmel fogadott, annyival inkább, hogy ő is magyar születesű, Zsámbékból Buda mellől.

Komárom mellől Aug. 19-dikén: — „Sok helyeken kivált a' Tsallóközön, hullanak a' marhák. — A' Kánikula után leg-ottan bé jött, 's több napokig állhatatosan uralkodó kemény szél, fái gyümölcseinket mind le-seprette.“

Po'sonbann, Aug. 26-dik napján éjjeli tizenegy órakor, rettenetes tűz támadott. A' tűz, a' Schöndorfi kapunn kívül, az úgy nevezett József Fundátziója' épületjének a' tsürjében kezdődött, mi úton módon? még nem tudatik, és noha még a' Város' nagyobb része álombann nem volt; és minden oldalról, mindenféle segítségekkel szaladtak a' tűz óltására: mindazáltal a' nagy szél miatt, a' hirtelen nagy erőt vett tűznek gátot vetni nem lehetett. Mert egy fertály óránál kevesebb idő alatt, már egész sor házakat el borított; a' Lakosok a' magok életén kívül, majd semmit se' ragadhatván ki a' tűzből. A' szél az

Ispotály-kapu felé fúván, tsak hamar mind két oldalról a' házak lángba borúltak; sőt a' kapu maga épségbenn maradvánn, a' tűz az Ispotály útszába is belé kapott, és mind két oldalról a' házakat, a' Kaiona Ispotályig, 's a' Mélt. Gróf Török házáig meg-emésztette. A' leg-szebb házak és Majorok közzül, 30-nál több lett a' tűz' prédájává, mellyek is, sok bissebb épületekkel és tsűrökkel egészfszen, úgy szólván földig le-égtek. A' leg-tetemesebb kárt fzenvedték: a' Város' Majorja, a' hol is 2800 öl kemény fa, és ezer mázsa széna lett a' láng prédájává, és a' Schaupp szépen készült pántlika fábrikája.

(Folytatása T. Szikszai György Úr Tudósításának,)

3.) Ki hagytam némely olyan Matériákat is, a' mellyek ki hagyhatók a' Ker. Vallás tanításábann, annak minden tsorbasága nélkül.

4.) Nem elegyítettem belé semmi féle Valásbéli villongást: azonn kívül, hogy a' *Naturálisták*, *Sociniánusok* és némely újabb *Tudósok* ellen, óltalmazom a' Ker. Vallásnak azokat a' fundamentomös Igazságit, a' mellyeket azok leg inkább ostromlani szoktak.

5.) Azon igyekeztem, hogy ez a' Könyv a' leg egygyügyübb köz emberek előtt is érhető legyen ugyan: de a' tanultabbaknak se legyen tellyességgel unalom.

Mikor, hol, és mennyinn lehet azt megfizerezni: egy következő jelentésbenn, annak idejében hírül fogom adni. Irtam Debreczenbenn Aug. 17-dik napján, 1798-dik éftendőben.